

Nieuwste cijfers klimaatrapport Zuid-Oost-Vlaanderen – 7 augustus 2020

Hoe evolueren de inspanningen op vlak van klimaat in de verschillende steden en gemeenten en in Zuid-Oost-Vlaanderen als regio? Naar het antwoord kijken we elk jaar uit. De laatste cijfers, die van 2018, zijn nu beschikbaar. Op

de online databank Provincies.incijfers.be kan je een kant en klaar [klimaatrapport van je stad of gemeente](#) inkijken. Wij zochten uit wat de prestaties waren van de [regio Zuid-Oost-Vlaanderen](#). Zo konden we enkele tendenzen ontdekken.

De databank heeft voor gemeenten twee grote voordelen:

Het is enerzijds een manier om te **monitoren** of we op de juiste koers zitten om de klimaatdoelstellingen uit het Burgemeesterconvenant (-40% CO₂ -reductie tegen 2030) te behalen.

Ze laat anderzijds zien welke maatregelen het meest effect hebben en waar eventueel **bijsturing** nodig is.

1. Globale CO₂-cijfers

In Zuid-Oost-Vlaanderen is de CO₂-uitstoot met 10,1% gedaald t.o.v. 2011. In 2017 was dat nog maar 4,5%.

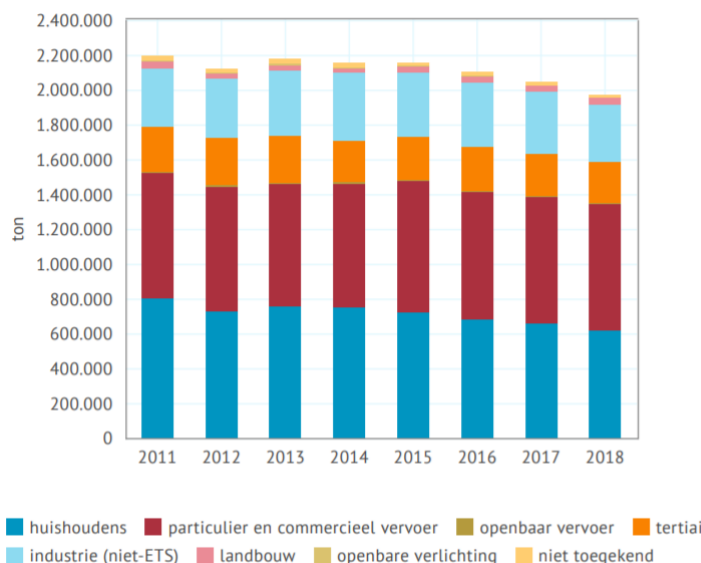
De resultaten in Zuid-Oost-Vlaanderen zijn beter dan in Oost-Vlaanderen (-7%) en Vlaanderen (-6%). De goede algemene resultaten zijn vooral te danken aan de sterke afname van de CO₂ -uitstoot in de woningen (-23,2%) en in de tertiaire sector (-8%).

Extra inspanningen moeten nog gedaan worden op vlak van mobiliteit (want +1,3%) en landbouw (+4,3%). Zie tabel 2. De industriële sector zou ook een tandje kunnen bijsteken (-3,4%) om de sterkere daling in het Vlaams Gewest bij te benen (-8.5%).

Tabel 1 | Evolutie van de CO₂-emissies in ton per sector in de gekozen gebieden (2011 en 2018)

	2011	2018
huishoudens	802.883	616.272
particulier en commercieel vervoer	717.119	726.096
openbaar vervoer	9.654	8.090
tertiair	258.731	236.529
industrie (niet-ETS)	336.545	324.990
landbouw	38.061	39.700
openbare verlichting	6.163	5.263
niet toegekend	23.633	14.655
totaal	2.192.789	1.971.595

Grafiek 1 | Evolutie van de CO₂-emissies in ton per sector in de gekozen gebieden (2011-2018)

Tabel 2 | Evolutie van de CO₂-emissies in ton per sector (procentuele groei, 2018 t.o.v. 2011)

	gemeenten totaal	Vlaams Gewest
huishoudens	-23,2	-18,9
particulier en commercieel vervoer	1,3	3,9
openbaar vervoer	-16,2	-16,2
tertiair	-8,6	-0,4
industrie (niet-ETS)	-3,4	-8,5
landbouw	4,3	2,5
openbare verlichting	-14,6	-18,0
niet toegekend	-38,0	-30,1
totaal	-10,1	-6,0

Bron: Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

Allerlei factoren kunnen een rol spelen in de CO₂-uitstoot (het weer, aantal inwoners, aantal woningen,...). Hierdoor is het effect van een lokaal klimaatbeleid pas op langere termijn zichtbaar.

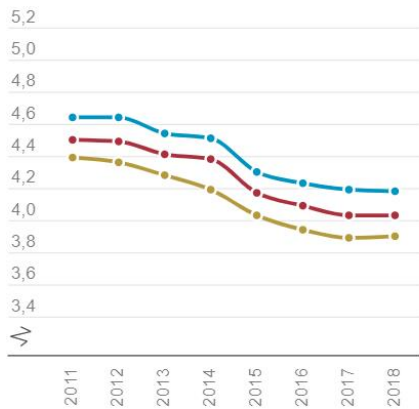
2. Woningen: op het goede pad maar nog steeds hogere uitstoot dan in Vlaams Gewest.

Zuid-Oost-Vlaamse huishoudens zorgen voor bijna een derde van de totale CO₂ -uitstoot in 2018. Hier zijn, met een daling van -23,2%, wel de beste inspanningen geleverd. Meer dan in het Vlaams Gewest (-18,9%). Samen met mobiliteit blijft wonen de belangrijkste categorie om op in te zetten.

In woningen is **23%** van het energieverbruik afkomstig van **elektriciteit**.

Het elektriciteitsverbruik per huishouden in onze regio is hoger dan in het Vlaams Gewest. Horebeke en Oosterzele hebben gemiddeld een veel hoger elektriciteitsverbruik per huishouden en Ronse een veel lager.

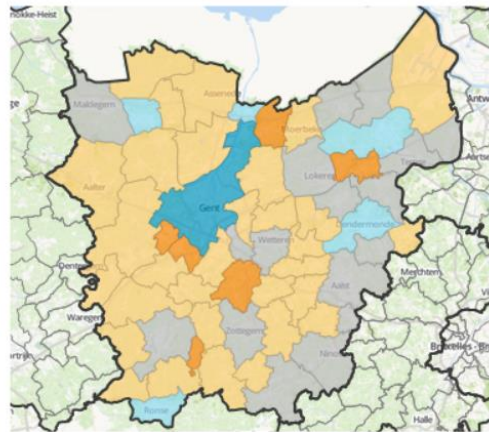
Grafiek 7 | Evolutie energieverbruik voor elektriciteit per huishouden (2011-2018)

— gemeenten totaal — Oost-Vlaanderen — Vlaams Gewest

Bron: Fluvius via Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

Kaart 2 | Energieverbruik voor elektriciteit in MWh per huishouden (2018)

veel lager lager gemiddeld hoger
veel hoger

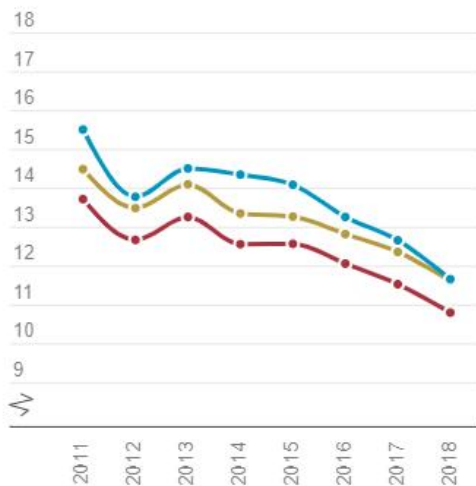
Bron: Fluvius via Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

In woningen is **64%** van het energieverbruik afkomstig van **fossiele brandstoffen**. Deze worden hoofdzakelijk gebruikt voor de verwarming van woningen en van het sanitair water.

In 2018 verbruikt onze regio gemiddeld meer fossiele brandstoffen per huishouden dan Vlaanderen. In Maarkedal, Brakel, Lierde, Horebeke, Zwalm, Kruisem, Wortegem-Petegem, Oosterzele en Haaltert is het verbruik zelfs veel hoger. Onze steden, waar veel gesloten bebouwing is, scoren gemiddeld.

In een aantal Vlaamse woningen wordt nog steenkool gebruikt voor hoofd- of bijverwarming. Het is belangrijk om daar zo snel mogelijk om te schakelen naar andere energiebronnen.

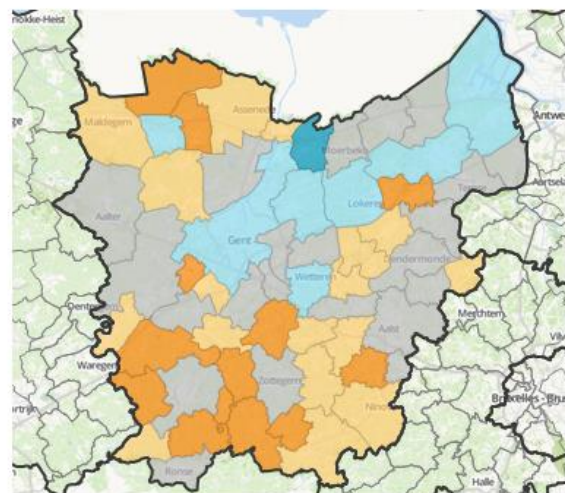
Grafiek 8 | Evolutie energieverbruik door fossiele brandstoffen per huishouden (2011-2018)

— gemeenten totaal — Oost-Vlaanderen — Vlaams Gewest

Bron: Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

Kaart 3 | Energieverbruik door fossiele brandstoffen in MWh per huishouden (2018)

veel lager lager gemiddeld hoger
veel hoger

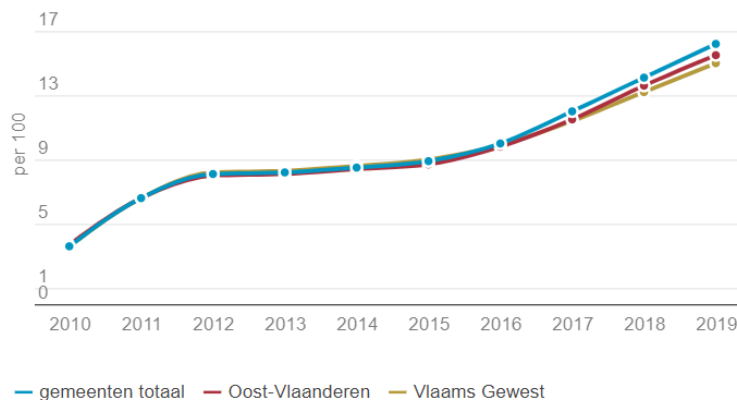
Bron: Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

12,5% van het energieverbruik in bestaande woningen is afkomstig van **hernieuwbare warmte** uit biomassa (voornamelijk hout), van zonneboilers of van warmtepompen. Dat kan beter! De omschakeling naar groene warmte vormt de komende jaren een grote uitdaging voor onze regio. Net als bijkomende productie van groene stroom.

Groene stroom: zonnepanelen

Uit cijfers van het Vlaams Energie Agentschap werd aangetoond dat 2019 voorlopig de geschiedenis in gaat als het op één na meest succesvolle jaar voor de installatie van zonnepanelen in Vlaanderen.

Grafiek 22 | Evolutie aantal PV-installaties kleiner dan of gelijk aan 10 kW, per 100 huishoudens (2010-2019)

Bron: Vlaams Energieagentschap (VEA) en Fluvius | provincies.incijfers.be

Vorig jaar werd in Vlaanderen voor 467 MW vermogen aan PV-panelen geïnstalleerd, 189 MW daarvan werd in de regio Zuid-Oost-Vlaanderen gerealiseerd. Meer dan de helft zat in de categorie < 10 kW, zeg maar de residentiële installaties.

Liefst 30.000 van de 57.530 Vlaamse gezinnen die vorig jaar zonnepanelen op hun dak lieten plaatsen wonen in Zuid-Oost-Vlaanderen.

In Zuid-Oost-Vlaanderen werd deze zomer een [groepsaankoop](#) zonnepanelen georganiseerd in samenwerking met Energiehuis BEA. Al bijna 1.500 burgers tekenden hierop in en rekenen op een scherpe prijs en een kwalitatieve dienstverlening. Vrijblijvend inschrijven kan nog tot 30 september 2020.

Lees meer [hier](#).

Er is nog gigantisch veel plaats voor zonnepanelen. Zuid-Oost-Vlaanderen gebruikt nog maar 3.9% van het zonnepotentieel van zijn daken (cijfers 2018). In Erpe-Mere is de benuttingsgraad het grootst (5.2%) Op de [Zonnekaart Vlaanderen](#) kan je zien hoe geschikt je dak is voor zonnepanelen of een zonneboiler.

Premies en adviezen

Vlaanderen wil dat tegen 2050 alle woningen energiezuinig zijn (Renovatiepact 2050). Eén van de manieren om dit te realiseren, zijn de **premies** voor energiezuinige investeringen via

de [netbeheerder](#). Ook gemeenten rollen tal van acties uit om renovatie te stimuleren. Via de provinciale Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen krijgen bouwers en verbouwers gratis [renovatieadvies](#) aan huis.

Via het [Energiehuis SOLVA](#) kunnen kwetsbare inwoners een renteloze energielening aanvragen of begeleiding krijgen bij energetische renovaties (vb. plaatsen van dakisolatie of hoogrendementsglas, vervangen ketel)

Via het intergemeentelijk samenwerkingsverband IGS Lokaal woonbeleid ondersteunt Solva de gemeenten bij de verdere uitbouw van nieuwe [woon-en energieloketten](#). Burgers kunnen er terecht voor allerlei vragen rond wonen en energie.

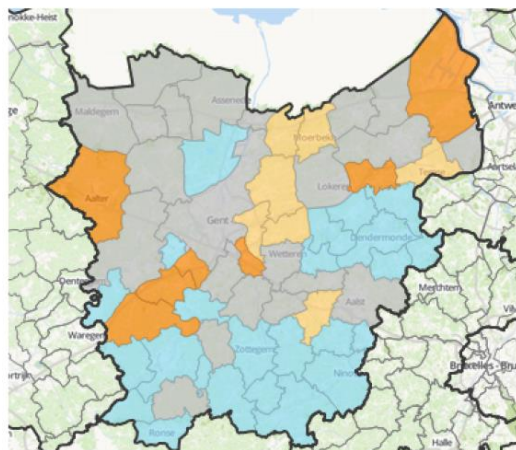
Lees ook: [versnelling](#) hoger voor lokaal woonbeleid.

3. Mobiliteit blijft topprioriteit

In Zuid-Oost-Vlaanderen komt 37,2% van de totale CO₂-uitstoot (2018) van particulier, commercieel en openbaar vervoer (cijfers 2018). Scheepvaart en spoorverkeer zitten niet in de cijfers. De evolutie van het cijfers over de jaren heen volgt de Vlaamse trend.

In Kruisem is de gemiddelde uitstoot per inwoner veel hoger dan in de rest van de provincie. De uitstoot wordt hier wel sterk beïnvloed door de aanwezigheid van de E17.

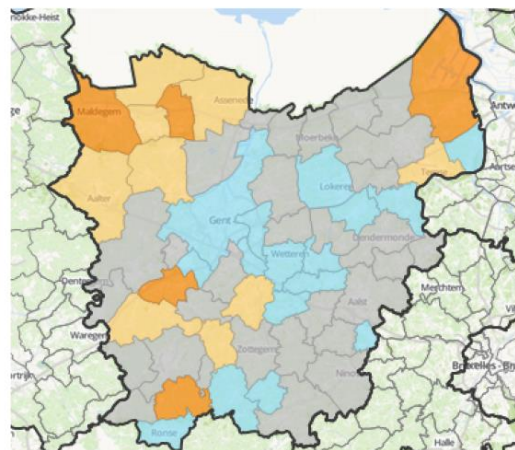
Kaart 13 | CO₂-emissie door transport in ton per inwoner (2018)

■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger
■ veel hoger

Bron: Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

Kaart 14 | CO₂-emissie door transport in ton per inwoner zonder autosnelwegen (2016)

■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger
■ veel hoger

Bron: Departement Omgeving | provincies.incijfers.be

In Zuid-Oost-Vlaanderen is de totale CO₂-uitstoot door transport per inwoner (1,72 ton) inclusief snelwegen wel lager dan in het Vlaams Gewest (2,06 ton).

Het aantal voertuigen en het aantal afgelegde kilometers in België en Vlaanderen blijven stijgen (1.2% t.o.v 2017). Het Belgische wagenpark bestaat voor 97.6% uit benzine- en dieselwagens. Andere voertuigtechnologieën blijven zeer beperkt, ook al is er tussen 2017 en 2018 een duidelijke stijging in het aantal elektrische (+39%) en hybride wagens (+41%).

Gemeenten, netbeheerders en ondernemingen kunnen het gebruik van elektrische wagens faciliteren door laadinfrastructuur te voorzien. In 2018 zijn in onze regio weer 35 publieke laadpalen bijgekomen. Er zijn er nu 235.

Ondanks een verbetering van de energie-efficiëntie van de wagens, blijft de totale uitstoot ook toenemen. Bovendien kiezen meer mensen voor zwaardere voertuigen (type SUV), die meer verbruiken.

SOLVA heeft recent de steden en gemeenten ondersteund in een [actie](#) rond de autodelen. In de 15 deelnemende gemeenten staan vanaf nu minimum 2 elektrische deelwagens.

Lees ook: [Elektrische deelauto's in Zuid-Oost-Vlaanderen.](#)

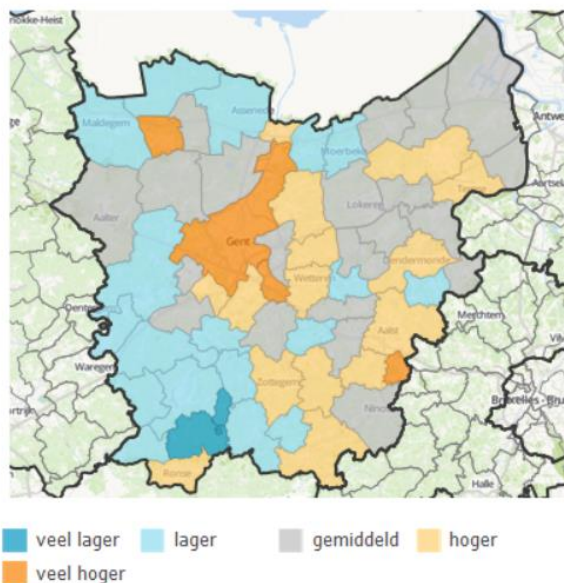
4. Lokale besturen investeren in energiezuinige openbare verlichting

Het energieverbruik door openbare verlichting daalt in Zuid-Oost-Vlaanderen. Dat komt omdat de steden en gemeenten massaal investeren in ledverlichting en door het doven en dimmen van de lichten (bv. 's nachts).

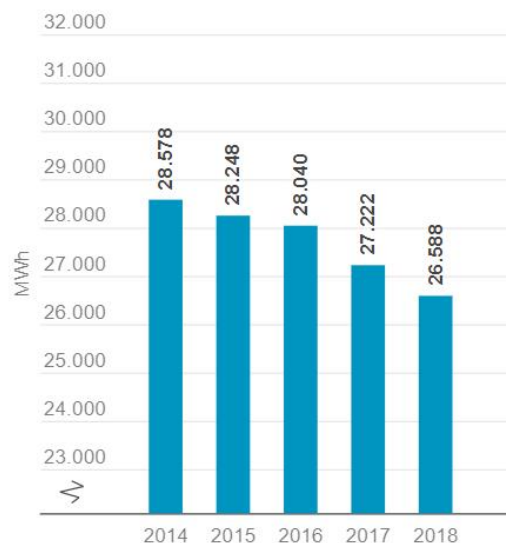
In onze regio is openbare verlichting op de gemeentewegen verantwoordelijk voor 0,3% van de totale CO₂-emissie. Het verbruik is sinds 2014 met bijna 7% gedaald. (zie grafiek 26). Tegen 2030 zou alle openbare verlichting verled zijn, wat een daling van 39% betekent!

Het verbruik is in Denderleeuw veel hoger dan in de rest van Oost-Vlaanderen. (zie kaart 21). In Maarkedal net veel lager. De cijfers houden geen rekening met gewestwegen en autostrades.

Kaart 21 | Verbruik openbare verlichting in MWh per km gemeenteweg (2018)

Grafiek 26 | Verbruik openbare verlichting gemeentewegen in de gekozen gebieden (2012-2018)

5. Naar een energieneutraal Zuid-Oost-Vlaanderen

Om Zuid-Oost-Vlaanderen tegen 2050 fossielvrij en energieneutraal te maken is een heuse energietransitie nodig. Om deze doelstelling te halen, zullen we heel wat nieuwe grote windturbines, zonnepanelen en andere hernieuwbare energie-installaties nodig hebben.

In 2018 zijn in Zuid-Oost-Vlaanderen nog steeds maar 4 windmolens (in Haaltert). In totaal hebben ze een vermogen van 9,20 MW. In de hele provincie zijn dat er 177 met een totaal vermogen van 438,07 MW.

Verschillende steden en gemeenten in Zuid-Oost-Vlaanderen, zoals Geraardsbergen, Herzele, Lierde, Ninove, Oosterzele, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm, hebben al beslist om bij de ontwikkeling van nieuwe grootschalige hernieuwbare energieprojecten te kiezen voor rechtstreekse participatie via lokale burgercoöperaties. Doel is om burgers, bedrijven, verenigingen te betrekken bij de ontwikkeling van lokale windprojecten, via burgercoöperatie en met een 'omgevingsfonds' om zo het lokaal draagvlak te versterken. Hoogstwaarschijnlijk volgen nog lokale besturen dit goede voorbeeld.

Naast de bestaande visie Energielandschap Denderland, vragen nu ook de andere 14 gemeenten aan de Provincie Oost-Vlaanderen met spoed te starten met de opmaak van een energievisie voor de rest van Zuid-Oost-Vlaanderen. Waarbij gebiedsgericht en participatief onderzocht wordt welke kansen Zuid-Oost-Vlaanderen biedt op vlak van grootschalige, hernieuwbare energiewinning (wind, water, zon, biomassa) en hoe deze gerealiseerd kunnen worden.

Lees ook: [Energielandschap Denderland.](#)

Lees ook: [Energievisie Zuid-Oost-Vlaanderen](#)